

6. Васильев А.М. Правовые категории: Методологические аспекты разработки системы категорий теории права / А.М. Васильев. – М. : Юридическая литература, 1976. – 264 с.

7. Автономов А.С. Правовая онтология политики. К построению системы категорий / А.С. Автономов; Фонд развития парламентаризма в России. – М. : ООО Фирма «Инфограф», 1999. – 384 с.

8. Самоорганизация в природе и обществе / РАН С-Петербург [Ред. коллегия : С.С. Гусев, Ю.И. Ефимов, В.Н. Михайловский]. – СПб. : Наука, 1994. – 127 с.

9. Проблемы общей теории права и государства : Учебник для вузов / Под общ. ред. академика РАН, д. ю. н., проф. В.С. Нерсесянца. – М. : Норма, 2004. – 832 с.

УДК 340.115

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ ПРАВОВОГО МОНІТОРИНГУ

Онищук І.І., к. ю. н., доцент

Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького

Розкрито зміст технологічного алгоритму правового моніторингу як найбільш раціонального і перспективного способу підвищення ефективності механізму правового регулювання в цілому та функціонування окремих інститутів права. З'ясовано, що технологічний алгоритм правового моніторингу включає в себе підготовчу стадію, стадію збору інформації, моніторингову експертизу, оцінку ефективності дії нормативно-правових актів, прогнозування потреби у правовому регулюванні.

Ключові слова: *правовий моніторинг, технологічний алгоритм, моніторингова експертиза, правове регулювання, правотворче прогнозування, норма права.*

Раскрыто содержание технологического алгоритма правового мониторинга как наиболее рационального и перспективного способа повышения эффективности механизма правового регулирования в целом и функционирования отдельных институтов права. Выяснено, что технологический алгоритм правового мониторинга включает в себя подготовительную стадию, стадию сбора информации, мониторинговую экспертизу, оценку эффективности действия нормативно-правовых актов, прогнозирования потребности в правовом регулировании.

Ключевые слова: *правовой мониторинг, технологический алгоритм, мониторинговая экспертиза, правовое регулирование, правотворческое прогнозирование, норма права.*

Onyshchuk I.I. TECHNOLOGY ALGORITHM OF LEGAL MONITORING

Revealed the content of the technology algorithm of legal process monitoring as the most efficient and promising way of increasing the effectiveness of the regulation in general and the functioning of certain institutions of law. It is shown that the technology algorithm of legal monitoring includes preparatory stage, the stage of gathering information, monitoring the examination, evaluation of the effectiveness of the regulatory acts, predicting the need for legal regulation.

Key words: *legal monitoring algorithm technology, monitoring inspection, regulation, legislative forecasting rule of law.*

Постановка проблеми. На даному етапі суспільного розвитку правовий моніторинг ще не отримав нормативного закріплення і не набув статусу особливої форми державної діяльності, спрямованої на вдосконалення правової системи. У вітчизняній правовій доктрині та практиці нормотворчості не приділяється належної уваги розробці методологічних та організаційних основ оцінки як чинного законодавства, так і інших складових правової системи. Також не охарактеризовані засоби правової діагностики.

Ефективне здійснення цього виду діяльності органами державної влади можливе тільки за умови чіткого розуміння безпосередніми виконавцями моніторингових

досліджень функціонального призначення даного інституту, а також повноцінного правового, матеріального, організаційного та методичного забезпечення реалізації його функцій. У зв'язку з цим, функціональний аспект правового моніторингу набуває особливої актуальності як з теоретичної, так і з практичної точок зору.

Стан дослідження. Питання теорії та практики правового моніторингу досліджують більшою мірою зарубіжні вчені, зокрема Ю. Арзамасов, Е. Журкіна, Л. Іванова, Н. Сартаєва, Ю. Сурмін, Ю. Тіхоміров, І. Тультеєв, А. Фадеева, Н. Черногора та ін. До когорти українських учених-дослідників правового моніторингу можна відне-

сти Ю. Градову, О. Зайчука, В. Косович, О. Копиленка, І. Шутака та ін.

Досі в українській теорії права не створено належної доктринальної бази та методології правового моніторингу, що є одним з негативних факторів на шляху до вдосконалення механізму правового регулювання.

Мета наукової статті визначена новизною для практики такого аналітико-оцінного інструменту, як правовий моніторинг, відсутністю достатнього досвіду взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у здійсненні такої діяльності; мета полягає у висвітленні технологічного циклу моніторингу нормативно-правових актів.

Виклад основних положень. Розгляд питання етапів моніторингу законів і підзаконних нормативно-правових актів особливо актуальний у зв'язку з тим, що прийняття нормативно-правового акта часто обмежується рамками повноважень того органу, який працює з проектом акта і приймає його у встановленому режимі. Однак багато актів в процесі їх прийняття мають складніший шлях проходження до включення в систему діючих нормативно-правових актів, що вступили в силу.

Поняття алгоритму належить до первісних, основних, базисних понять математики. Алгоритм – це послідовність, система, набір систематизованих правил виконання обчислювального процесу, що обов'язково приводить до розв'язання певного класу задач після скінченного числа операцій [2, с. 21].

В контексті правового моніторингу технологічний алгоритм описує логічну послідовність операцій. Кожен алгоритм є списком добре визначених інструкцій для виконання завдань правового моніторингу.

Позитивне право має юридичну логіку. Юридична логіка не тотожна ні формальній, математичній, ні діалектичній, ні будь-якій іншій. Якщо позитивне право – «царство» формальної логіки, а аналітична юриспруденція у зв'язку з цим – математика в галузі права, то логіка права – «технологія» буття або функціонування права, юридична технологія, яка виражає закономірність «появи права на світ» [8, с. 79-80].

Юридична технологія – це ресурсно-забезпечена складна юридична діяльність, що включає в себе систему логічно взаємозалежних операцій, обумовлена рівнем розвитку правової системи суспільства. Ґрунтується на знаннях про оптимальну взаємодію юридичних та юридично-технічних засобів, що вживаються для досягнення певних правових цілей, і тягне за собою певні юридичні результати. Операційне розмежування понять юридичної техніки і

юридичної технології ґрунтується на розумінні юридичної діяльності, розглянутій під кутом зору інструментальної характеристики, як єдності статичної (технічної) та динамічної (технологічної) сторін [6, с. 144-145].

Правовий моніторинг – методично обґрунтована, комплексна, систематична аналітико-оцінна діяльність уповноважених суб'єктів, що включає в себе спостереження, аналіз, узагальнення, оцінку інформації про якість прийнятих і чинних нормативно-правових актів, практику їх застосування, а також вироблення пропозицій про усунення виявлених недоліків нормотворчості і правозастосування, прогнозування напрямків розвитку правового регулювання відповідної сфери суспільних відносин [10, с. 14].

Отже, технологічний алгоритм правового моніторингу – це комплекс послідовних, логічно взаємопов'язаних операцій органів влади, наукової спільноти, інститутів громадянського суспільства з контролю, аналізу, узагальнення, оцінки якості нормативно-правових актів та практики їх застосування, правотворчого прогнозування напрямків розвитку правового регулювання суспільних відносин.

Моніторинг являє собою систему постійного відстеження всього життєвого циклу нормативно-правового акта, включаючи етапи його підготовки, прийняття, застосування, відстеження за встановленими параметрами практики застосування у процесі діяльності органів виконавчої влади, а також застосування законодавства в діяльності правоохоронних органів. У кінцевому результаті моніторинг – це засіб зміцнення цілісності і різноманітності правової системи.

Для забезпечення такого значення моніторингу необхідний аналіз стану нормативного регулювання в декількох зрізах:

1. повноти, узгодженості, своєчасності, стабільності та якості всього масиву законодавства;

2. отримання інформації для аналізу та висновків про достатність і несуперечності нормативно-правової основи для забезпечення функціонування органів державної влади відповідно до їх компетенції та призначенням кожного органу;

3. отримання інформації про зв'язок моніторингу правової системи і моніторингу стану різних сфер соціального життя країни.

Для такої ув'язки вимірників необхідна складна методична основа проведення моніторингу та отримання порівняльних показників для здійснення аналізу, узагальнення та подання інформації про результати спостережень у відповідні органи для корекції діяльності законодавчих і виконавчих

державних органів, а також вдосконалення законотворчої роботи і всієї системи законодавства.

У зв'язку з цим видається важливим відстежити кожен етап роботи з нормативно-правовим актом і для кожного такого етапу передбачити специфіку обліку та моніторингу. Не зупиняючись на детальній аргументації, відзначимо, що в технологічному циклі правового моніторингу виділяють щонайменше шість етапів.

Теоретичний алгоритм технологічного циклу правового моніторингу включає в себе наступні стадії: підготовча; збору інформації, моніторингової експертизи, оцінки ефективності дії нормативно-правових актів; прогнозування потреби у правовому регулюванні [4, с. 8]:

1) Підготовчий етап, в ході якого відбувається:

- визначення методологічних основ проведення моніторингу;
- здійснення постановки і конкретизації мети, завдань моніторингу, вибір його виду, коректування методології його проведення;
- розподіл обов'язків між його учасниками;
- визначення напрямків дослідження і способів досягнення поставленої мети;
- визначення об'єкта моніторингу: правових норм, нормативно-правового акта, групи нормативно-правових актів, що регулюють певне коло суспільних відносин;
- встановлення кола суб'єктів моніторингу (представницькі та виконавчі органи державної влади, органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства та інші суб'єкти), їх повноважень з проведення моніторингових досліджень;
- визначення кола посадових осіб, відповідальних за проведення правового моніторингу відповідно до затвердженого плану;
- визначення джерел інформації, що підлягають аналізу в ході правового моніторингу;
- розробка та затвердження плану (програми) проведення правового моніторингу [7, с. 110-111].

2) Етап збору інформації. На даній стадії правового моніторингу здійснюється збір первинної та вторинної інформації про об'єкт дослідження на основі даних, наявних в пошукових інформаційних базах, досє нормативно-правових актів, актів правозастосування, судових актів, офіційних звітів органів державної влади, а також в ході безпосереднього проведення соціологічних досліджень. Визначаються основні потоки інформації, яка збирається, аналізується і оцінюється в процесі проведення правового моніторингу.

3) Етап моніторингової експертизи нормативно-правових актів на предмет відповідності їх норм положенням Конституції, міжнародним нормам і загальновищезначим принципам, на предмет наявності в них положень, що сприяють прояву корупції, а також з точки зору відповідності даних актів правилам юридичної техніки.

В юридичній літературі поняття експертизи нормативно-правового акта недостатньо розроблено, що обумовлює інваріантність підходів до розуміння його змісту. Експертиза нормативно-правового акта може включати як його оцінку по суті регульованих відносин, так і з точки зору формально-юридичної коректності [3, с. 13].

Експертна діяльність займає особливе місце в арсеналі інструментів оцінки ефективності законодавства. При цьому експертне дослідження може носити як перспективний (прогнозування дії нормативно-правових актів, соціально-правове моделювання ефективності чинного законодавства), так і ретроспективний характер (правова діагностика, правовий моніторинг, соціально-правовий експеримент), що надає певні переваги перед іншими засобами оцінки законодавства. Значення експертизи велике на стадії проектування норм права, але не менш важлива і експертиза чинних нормативно-правових актів.

4) Етап оцінки ефективності дії нормативно-правових актів (норм права) – аналітико-оцінна діяльність. Ґрунтується на єдиній системі показників, а також комплексному використанні різних потоків інформації (звітної, статистичної, соціологічної тощо) і методів дослідження. Предметом визначення ефективності нормативно-правового регулювання є реалізація: а) окремої норми права, б) нормативно-правового акта; в) правового інституту. Стадія оцінки ефективності нормативно-правових актів (норм права) включає в себе:

- визначення цілей аналізованих норм права;
- застосування методів збору і обробки інформації про дію норм права;
- встановлення співвідношення фактичного та запланованого результату дії норм права, а також закладених в них цілей правового регулювання;
- змістовне тлумачення результатів проведеної оцінки [4, с. 9].

5) Етап прогнозування потреби у правовому регулюванні. На основі результатів проведеного аналізу та оцінки якості нормативної основи правового регулювання суспільних відносин, а також ефективності такого регулювання здійснюється прогнозування розвитку ситуації в досліджуваній сфері.

Під час розробки концепції правової новели, можливість прийняття якої аналізується на стадії прогнозування, потребує вирішення комплекс проблем соціального та правового характеру, серед яких можна виділити насамперед такі:

- формулювання цілей, які передбачається досягти за допомогою прийняття нормативно-правового акта (правової норми);
- обґрунтування необхідності прийняття нормативно-правового акта (правової норми);
- прогнозування позитивних і негативних наслідків прийняття нормативно-правового акта (правової норми);
- розробка основних, концептуальних елементів його змісту;
- обґрунтування механізмів забезпечення ефективності дії нормативно-правового акта (правової норми);
- розробка питання включення нормативно-правового акта (правової норми) в існуючу систему права, визначення його місця в даній системі, співвідношення з іншими нормативно-правовими актами (правовими нормами) [7, с. 116].

б) Заключний етап правового моніторингу. Відбувається узагальнення висновків за результатами проведених моніторингових досліджень, оформлення отриманих результатів, їх направлення певним адресатам, інформування населення про результати правового моніторингу [4, с. 16-18].

На основі отриманих в ході моніторингу даних:

- формулюються висновки про якість нормативно-правового регулювання суспільних відносин, що підлягали дослідженню;
- зазначаються виявлені недоліки якості нормативно-правових актів, прогалини та колізії в регулюванні;
- резюмуються проблеми правозастосовної практики;
- формулюються пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення нормотворчої і правозастосовної діяльності.

Після узагальнення висновків відбувається оформлення результатів моніторингових досліджень. Форма звіту про проведений правовий моніторинг визначається на підготовчій стадії і може виражатися в доповідях, довідках, висновках, звітах, аналітичних записках і т. д. Крім того, результати моніторингу необхідно відображати в досьє нормативно-правових актів, єдиних базах даних правового моніторингу.

Після оформлення результатів здійснюється направлення результатів проведеного правового моніторингу адресатам, встановленим у плані (програмі) на підготовчій стадії. Підготовлені матеріали передаються до профіль-

них комітетів законодавчого (представницького) органу влади, керівникам виконавчих органів влади, представницьких органів.

Далі проводиться інформування населення про результати проведення правового моніторингу шляхом:

- публікації результатів моніторингу в друкованих засобах масової інформації;
- виклад результатів моніторингу в телевізійних ефірах;
- поширення інформації про результати моніторингу в мережі Інтернет, на офіційних сайтах органів влади, громадських організацій (залежно від суб'єкта, який здійснював моніторинг);
- публікація результатів моніторингу в друкованих виданнях та ін.

У юридичній літературі пропонується також виділити «додаткову» стадію правового моніторингу. Зокрема, підрозділи та окремі фахівці, що проводили моніторинг, можуть брати участь у розробці концепцій і проєктів нормативно-правових актів, проведенні експертиз проєктів нормативно-правових актів, а також здійснювати перспективну моніторингову оцінку нормативно-правових актів (проведення правових експериментів, прогнозів, апробації, моделювання) з метою їх вдосконалення. Все це здійснюється з урахуванням результатів проведеного моніторингу та супроводжує проходження нормативно-правових актів на всіх стадіях нормотворчого процесу [7, с. 117].

У зв'язку з проведенням моніторингу більш гостро постають питання забезпечення єдності та цілісності системи законодавства. Одночасно важливо побачити і різноманітність завдань правового регулювання через призму правозастосовної практики. У зв'язку з цим належить забезпечити взаємодію показників результатів моніторингу щодо галузей права в системі права та щодо ефективності норм права у процесі регулювання суб'єктів права та їх проблем. Іншими словами, моніторинг повинен працювати на вдосконалення галузей права як науково-практичної структури системи права, так і на підвищення ефективності застосування норм цих галузей права в життя. Результати правозастосування є основою корекції діючої системи права, її змісту і форми [1, с. 20].

За результатами правового моніторингу необхідно коригувати стан кожної галузі законодавства (перевірка на повноту, сумісність) і одночасно здійснювати оцінку напрямків політики управління в різних сегментах соціального розвитку. Друге завдання використання результатів моніторингу призведе до корекції практики управління та діяльності в рамках наявних законів або до корекції самого законодавства.

Вирішення цих завдань призводить до комплексного аналізу різних видів моніторингу. Наприклад, облік та моніторинг скарг громадян, що направляються в систему прокуратури, чи звернень громадян, що направляються в систему Уповноваженого з прав людини. Результати такого моніторингу реального життя громадян та їх проблем можуть стати джерелом корекції правозастосування або нормотворчості.

Основна проблема активного використання механізму правового моніторингу на практиці для визначення ефективності нормативно-правового регулювання та правозастосування полягає у відсутності опрацьованих і перевічених критеріїв, показників та методики оцінки. Такий істотний елемент правового моніторингу, як оцінка ефективності нормативно-правових актів (норм права) є найбільш проблемним і мало розробленим. При цьому на даній стадії зазначеного процесу формулюються відповіді на основне питання, що стоїть перед суб'єктом моніторингу: наскільки чинна нормативна основа дозволяє досягти закладеної цілі правового регулювання певного кола суспільних відносин. За відсутності механізму визначення ефективності дії нормативних приписів, застосованих критеріїв і показників оцінки діяльності з проведення правового моніторингу стає безрезультатною [4, с. 2-3].

Важливо відстежувати і стан функціональної діяльності всіх органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з позицій задоволення потреб громадян і організацій державного та недержавного секторів не тільки з точки зору їх законності, а й з точки зору виникаючих конфліктів, нових потреб і форм їх задоволення. Це ще один аспект правового моніторингу, його зв'язку з практикою життя.

Робота зі здійснення систематичного збору, аналізу та узагальнення інформації про практику його застосування у всіх сферах діяльності державних органів (правозастосовний моніторинг) повинна проводитися відповідними органами. Основна мета даних заходів – виявлення відповідності планованому результату правового регулювання. Такий моніторинг має здійснюватися з урахуванням узагальненої інформації про розгляд органами виконавчої влади сфери звернень громадян та організацій, а також результатів тематичних соціологічних опитувань населення. У якості ефективних заходів збору відомостей про правозастосовну практику доцільно створити постійно діючий Інтернет-форум, присвячений громадському обговоренню ефективності реалізації нормативно-правових актів [5, с. 14].

У сучасних умовах особливої актуальності набуває теоретичне обґрунтування необхідності формування окремого напрямку наукових досліджень у сфері теорії права: проблем прогнозування у правотворчій діяльності. У даних цілях виникає необхідність розробки і введення в науковий обіг нової категорії теорії права – «правотворче прогнозування» – як невід'ємної частини правотворчої діяльності, що представляє собою комплексну реалізацію системи методів і способів ефективного та раціонального формування юридичних прогнозів щодо майбутнього в зв'язку з розробкою, прийняттям і введенням в дію нових норм права.

На цьому етапі не до кінця спростовано погляд, згідно з яким необхідно спочатку прийняти законодавчий акт, а вже потім вивчати проблеми його застосування та ефективності. Недооцінка правотворчого прогнозування проявляється в різних формах. По-перше, методологія сучасної юридичної науки права все ще відстає від методологічних розробок в інших сферах наукового знання, особливо в прогностиці, по-друге, слабо розроблена методика прогнозування в процесі правотворчості, по-третє, ще зберігаються деякі прогалини в регламентації самого правотворчого процесу. У правотворчості слабо використовуються дані емпіричних і конкретно-соціологічних досліджень та моніторингу дії законодавства [9, с. 4-5].

Висновки. Технологічний алгоритм правового моніторингу має отримати відображення у структурі паспорта нормативно-правового акта, який супроводжує акт з моменту прийняття його як ідеї до введення в дію, і враховуватися в процесі моніторингу у всьому просторі його дії.

Аналітичні матеріали моніторингу використовуються не тільки для вдосконалення законодавства. Вони є джерелом для розробки державної політики в різних сферах суспільних відносин – економіці, соціальній сфері, культурі, національній безпеці і т. д. Результати правового моніторингу мають найважливіше значення для суб'єктів, що діють у всіх сферах соціального розвитку, незалежно від форм організації їх діяльності і форм власності.

Правовий моніторинг має важливе значення для відкритості державної діяльності, інформованості громадян та всієї громадськості про стан розвитку правової системи України, а також для підвищення рівня правосвідомості та правової культури.

Організація системи моніторингу правової системи є стимулом для підвищення правової та інформаційної грамотності усіх категорій державних службовців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бачило И. Мониторинг правовой системы – путь к укреплению правового государства / И. Бачило // Мониторинг права в Российской Федерации. Вестник Совета Федерации. – М. – 2006. – № 4 (5). – С. 14–21.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уряд. В. Бусел. – К. : Перун, 2005. – 1728 с.
3. Журкина Е.. Правовая экспертиза нормативного правового акта как средство повышения эффективности законодательства : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Е. Журкина; Моск. гос. юрид. акад. имени О.Е. Кутафина. – М., 2009. – 26 с.
4. Иванова Л. Определение эффективности нормативных актов в процессе правового мониторинга : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / Л. Иванова. – М., 2011. – 24 с.
5. Ломов А. Административно-правовые аспекты противодействия коррупции в органах внутренних дел Российской Федерации : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «Административное право; фи-

нансовое право; информационное право» / А. Ломов. – Тюмень, 2009. – 18 с.

6. Онищук І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / І. Онищук. – Львів., 2013. – 224 с.

7. Правовой мониторинг : актуальные проблемы теории и практики / Под ред. Н. Черногора. – М. : Международный юридический институт, 2010. – 232 с.

8. Риндюк В. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / В. Риндюк. – К., 2008. – 172 с.

9. Тультеев И. Правотворческое прогнозирование: теория, методология, практика : автореф. дисс. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история государства и права; история политических и правовых учений» / И. Тультеев. – Ташкент, 2009. – 56 с.

10. Фадеева А. Аналитическая функция правового мониторинга : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / А. Фадеева. – М., 2011. – 25 с.

УДК 342.57

«НОРМАЛІЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН» 1935 РОКУ: ІСТОРИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ УГОДИ

Турчак О.В., к. і. н., доцент
Львівський державний університет внутрішніх справ

Висвітлюється процес «нормалізації» польсько-українських відносин, що розпочався 1935 р. досягненням угоди між урядовими структурами Польщі та українськими політичними силами, передовсім УНДО. Проаналізовано вимоги української сторони до польського уряду, зміст сеймових та партійних дебат, відображення «нормалізації» у громадському житті. Зазначено, що польський уряд проводив «нормалізацію» лише у власних виборчих цілях, тому вона зазнала краху.

Ключові слова: «нормалізація», угода 1935 р., польський уряд, УНДО, польсько-українські взаємини.

Освещается процесс «нормализации» польско-украинских отношений, который начался в 1935 г. с достижением соглашения между правительственными структурами Польши и украинскими политическими силами, прежде всего УНДО. Проанализированы требования украинской стороны к польскому правительству, содержание сеймовых и партийных дебат, отображение «нормализации» в общественной жизни. Обозначено, что польское правительство проводило «нормализацию» только с собственной избирательной целью, поэтому она закончилась крахом.

Ключевые слова: «нормализация», соглашение 1935 г., польское правительство, УНДО, польско-украинские отношения.

Turchak O.V. «NORMALIZATION OF POLISH-UKRAINIAN RELATIONS» 1935: HISTORICAL LEGAL ASPECTS OF THE AGREEMENT

The «normalization» process of the Polish-Ukrainian relations which started in 1935 by the achievement of the agreement between governmental structures of Polish and Ukrainian political forces, foremost UNDO, is illuminated. The demands of the Ukrainian side to the Polish government, the maintenance of party and seym negotiations, «normalization» public life reflection are analyzed. It is marked that the polish government conducted «normalization» only in its own electoral aims, that is why she tested a crash.

Key words: «normalization», agreement 1935, Polish government, UNDO, Polish-Ukrainian relations.

Постановка проблеми. В середині 1930-их рр. у Польщі завершився процес перебудови держави на авторитарних за-

садах, що було пов'язано з прийняттям Квітневої Конституції 1935 р., яка проголосувала верховенство державної влади на